

Ўзбекистон адабиёті ва сан'ати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

23 декабр — Ўзбекистон Республикаси
Президенти сайлови куни

МИЛЛИЙ ТАРАҚҚИЁТ

Ҳар биримизнинг ижтимоий фаолигимизга боғлиқ

Сайлов — жамият ҳәтида мұхим воеа хисобланады. Бұннинг боиси шуки, демократик ҳуқуқтың давлат ва эркін фуқаролик жамияти барпо этишин үз олдымизга мақсад қылған эканмиз, бунга еришища бу мұхим сиёсий тәдбириңнің ахамияти кетті. Чунки сайлов мұносабаты билан босиб үтилген маълум бир дәвр ичіда еришилген ютуқтар таҳжил этилады, уарнан янада мустаҳкамлаш, сайловчилар түрмуш шароити ва фарғонолигинин янада яшишилаш чора-тадбирлари белгиланады. Тарғибот давомида жамият ҳәтида мавжуд бўлган хилми-хил фикрлар, одамларнинг хоҳиш-иродаси, орзу-умидлари, ижтимоий қайfiяти нағомёт бўлуди. Мамлакат ҳәтичинин истиқбол режаларини белгилашда бу ҳолат мұхим ахамиятига эга.

Давлаттамиз раҳбар Ислом Каримов нинг мустақилигимизнинг 16 йиллигига багишланган маъруzasини тақорат үйрек эканман, кўз ўнгимда шу киска вакт ичіда босиб үтилган жуда мураккаб, аммо гурурлансак арзидиган шонлий йўл кўз ўнгимдан ўтди. Очиғи, тўқсонини йилларнинг аввалида, халқимиз үз босиҳдан маълум қийинчиликларни кечириб турган бир пайтда, бошқаларни кўятурайлик; менинг ўзим ҳам орадан ўн-ун беш йилдига мустақалимиздин дунё миқёсига жуда катта маққега эга бўлишини, ижтимоий, маданий-матрифий салоҳиятини бу қадар ўсбіс кетишини бугунгидек тасаввур этган эмасман. Шаҳарларни "Мана мустақил бўлдик, энди отаси дехонни, чорвадорни ё бошқа бир касб ёгасими, бундан катъи назар, фарзанди лаёқатли, бўлса, дунёнинг истаган мустақалига бориб ўқиди, дунё олимлари билан бемалол беллашадиган мутахассис бўлбітишида", деса, бу тап кулоқка ғалати эштиларди. Амалдада эса бундан ҳам ошиб кетди, нағафат илмада, маданият ва санъатда, спорт соҳасида фарзандларимиз дунё билан бўлашиб туришибди. Буни ким инкор этади!

Биз буд ютуқлар қандай шароитда ва қандай қилип кўлга киритилганини, янги мустақил давлаттамизга сийк тузумдан қандай мерос колганини, шўролар слантанати мафкура-сингин гайрифонаси, гайрихалокий тамойилларни мустақилик йиллари воягя етган, ортимиздан келаётган ёш авлодга тақорур түшунтиришимиз, бу ишни аспо бўшаштиримаслигимиз зарур, деб хисобайман. Токи улар истиқтол қандай улуг неъмат эканларни, уни мустаҳкамлаш, асрар-авайлаш нечоғлини зарурлигини аниқ-равшан тушуниб олслангар, дилдан тасаввур кипсилар. Бу тўғрида Президенттимизнинг қуйидага сўзлари тарғибот ишмизга дастурималам була олади: "Шуни таъқидлаш лозимки, муста-

килликка еришиш даври ҳақида, эски тузум инқизога дубор бўлиб, сибик иттифоқ парокандаликка юз туттаб бир пайтда мамлакатимизда тобора кескин тус олган сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий вазият, ўзлигимизни англаш ва топталган миллий гуруримизни тикилаша карағитлаш интилиш кучайб бергани, Ватанимиз мустақилигимизни кўлга киритиш кандай шароитда қенгани ҳақида яхлит, ягона ва холос кўз билан қараб бахо бердиган жиддий таҳжил-тадқикот ҳозиргача амалда йўлгигини афус билди".

Мустақилик йиллари кўлга киритилган ютуқлар тўғрисида ўйлаганинда, кўнглигинга тўлди. Биргина "Ижтимоий ҳимоя йили" давлат дастури доирасида ижтимоий ахамияти даҳлор тадбирларга жами 370 миллиард сўм сарфланади.

Замон талабига хавоб берувчи барча ижодий ишларни вактида амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирилиги тақлиғига бинован "Ўзбектеатр" ижодий ишлар чиқариш бирлашмаси қошида жамоатчилик асосида фаолият олиб борадиган Республика театриларида таҳжилига жиддий эътибор берилмоқда.

Замон талабига хавоб берувчи барча ижодий ишларни вактида амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирилиги тақлиғига бинован "Ўзбектеатр" ижодий ишлар чиқариш бирлашмаси қошида жамоатчилик асосида фаолият олиб борадиган Республика театриларида таҳжилига жиддий эътибор берилмоқда.

Кенгашнинг биринчи йигилишида сўзга чиқкан бирлашма бош директори Омонулла Ризаев распуб-

бликка театrlари фоалиятини янада мустаҳкамлаш ва самарадорлигини ошириш, театрларга амалий ёрдам кўрсатиш, театрлар раҳбариятининг ўзаро мулокотда бўлишини таъминлаша ва бир-бириларiga ижодий хамда моддий ёрдам кўрсатишилари Кенгашнинг асосий мақсади ва вазифаси деб таъкидлайди.

Йигилишида дастлабки амалий ишлар режа-

си тузиғ олинди. Театрларнинг ижодий фоалиятини тарбия этиш, томошабинларга вактида

ахборот бериш мақсадида "Тошкент театриларида" букултириш (хабарномон) ноябр ойидан бошлаб-чоп этиш, театрларнинг чипталарини замон талабига мослаштириб ранги ва юқори сифатда томошабинларга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳнагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабинларга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳнагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабинlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабинlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрларда ҳам ўз истеъоддарини синаб кўрсатиши, режиссёrlар esa тез-тез бошча театрларда янги-янги асарлар саҳnагаштириб, бадий жамоаларга замонавий ижодий оқими олиб келишила-

ри сифатда томошабinlарга таъсиз, ёш актёrlарга бошқа театрл

Она юртимиз қадимдан шарқона бозорлари билан ҳам машхур бўлиб келган. Чин-мочиндан ўрта ер денгизи соҳиллари томон қатнаган Буюк Ипак йўли карвонлари Тошкенту Самарқанд, қадим Бухорою Насаф, Шахрисабзу Кўхна Урганч бозорларини неча-неча асрлар мобайнида обод этиб турган. Савдо йўллари чорраҳаларидаги қадим Туркистон бозорлари жаҳоннинг энг машхур ва бетакор кўнгаллари сифатида фақат савдо-садик ва мол айрбашлаш марказларигина бўлиб колмаган. Улар маданият ва маърифат равнақи, ўзаро мулоқоту борди-келдилар, ўрта аср тамаддунини гуллаб-яшиши йўлида ҳам бетакор вазифани адо этган.

Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги шарофати билан Буюк Ипак йўлининг қайта тикланётганини юртимиз бозорларига ҳам янгича манзара баҳш эттаётir. Бозор иқтисоди муносабатларига доир ислоҳотлар бозорларимизнинг янада гавжум ва

серфайз бўлишига имкон яратди. Мамлакат раҳбарининг ташаббуси ва раҳнамолигида пойттахт ва барча вилоятларимиздаги ўзбек бозорлар янгидан курилиб, бир неча бор кенгайтирилиб, ўзининг асл шарқона киёфасига эга бўлди. Сотувчию ҳаридорлар, узоқ-кянданд сербарака далалар неъматини бозорларга етказиб берадётган зироатчи дехонлар учун зарур шароитлар яратилиб, бозор инфратизимларни тўқис шакллантирилди. Муттасиб давом эттаётган бу жараба юртимиз фаровонлиги, дастурхонимиз ободлигига ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Буни ўз юртдошларимизигина эмас, ўзбекистоннинг бугунги обод киёфасини кўргани келаётган минг-минглаб хорижлик меҳмону сайёхлар ҳам этироф этишмоқда. Зотан, ўёки бу юртга унинг бозорларига қараб баҳо берадилар. Қайсики юртнинг бозори обод, сотилаётган неъматлари арzon ва мўл бўлса, бу ўша юртнинг маъмурчилигидан далолатди.

миз у шахарларнинг бозорларидан тубдан фарқланади. Аввало, Бухоро бозори бир неча бор катта майдонда курилоқда. У ўзининг меъморий ечимлари ва кулакликари жихатидан қадим Бухоронинг Магрибу Маширида машҳур бўлган ҳакиқи Осиё бозорига монанд ўзиға хос мұхитини шакллантириш билан бирга, XXI асрнинг курилиш ютуқлари ва замонавий шахарсозлик аньаналарига ҳам жавоб бериси қерак.

Дарҳақиқат, бозор курилишининг аллақачон шаклланган янги манзараларига бокиб бунга ишонч хосил қиласиз. Аввали, бозорнинг тўрт тарафида саккиз жой-

да. Бухоро газ-саноат курилиш трести бунёдкорлари эса бозор, дарвозалари ва панжаларларини тикилаш билан машгул.

Бозорни тоза имчимлик суб билан ташминлаш ҳамда канализация тармоклари курилиши ва тезкорлик билан олиб борилмоқда. Бу ишларни Аму-Бухоро канали курилиши трести ҳамда Мир Кулол хусусий курилиши трести бунёдкорлари ўз зиммаларига олишган. Бухоро шахри ва вилоятидаги барча курилиши ташкилотлари бунёдкорлари бозор курилишига ўз хиссасини кўшишмоқда. Айниска, шифиронлик усталарининг химмати баланд. 206-

кириш учун қулалик яратувчи айланма йўл хосил қилингани ҳам айни муддо. Шу билан бирга, кўхна шахарнинг барча тарафидан бозорга келиб-кетиш унун Бухоронинг транспорт йўналишлари ишлаб чи-киломкода.

XVI асрда онд шахар қалъа деворининг сакланни қолган қисми тикланётганини ўз янги бозорга бетакор киёфасига эга бўлди. 12-13 метр баландлигидаги қалъа девори устида сайдъулар учун шахар ва унинг бозорини юқоридан томоша қилиш жойи ҳам бўлади. Қалъа деворини тикилаш сармарқандлик ва хоразмлик усталар ҳам тер тикишмоқда.

Кадим Бухоронинг фойди шоири Тошпўлат Аҳмаднинг бозор курилиши билан ташништаб бир ҳайратига ўз ҳайрат кўшилганини кўриш завқи. Тошпўлат ака ўз таассусотларини шэърга солиш учун курилища кўрган ҳар бир янгиликга ўзиға хос мажъоз қидиради. Отан бозор, онанг бозор, деганларидек бизнинг шарқона бозорларимиз фақат ноз-неъмату анвойни буюм ва маҳсулотларигина эмас, ҳалк тилининг бебаҳо қочиримларини ифода этивчи гўзал ташбехларга ҳам бой. Айниска, етти иккимдан турфа сайёлар кун сайин кўп ташриф буорадётган Бухорода эса тил билсангиз истаган хорижликни ёки қилингиз ёки ун билан тиллашиб-диллашиб кетишининг мумкин. Уларнинг юртимиз жамомидон олган ҳайратлари беихтиёр сизга ҳам кўчими тайин.

Шу ҳадди ўйларканман, қадим Бухородаги ўтга аср бозорлари юртимиздаги энг йирик ва энг машхур бозорлар сифатида довруқ козонганидан далолат берувчи тарихий манбалар ёзига тушади. Якин ва ўрта Шарқни, Ҳиндустону Олтин Ўздани, Хитоя Хурсонни, Болкону Бадашонни бир-бира боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият ва маърифатнинг шарқона бозорларига ҳам эчлилар сифатида буок тарихий миссияни адо этиб, инсоният таддуннинг бекиёс хисса кўшган. Шу манзуда, Марказий Осиёнинг Самарқанд ва Бухоро, Пойкенд ва Урганч, Хива ва Марв, Ифисхоб ва Чагонийн бозорлари Рим ва Юнонинстоннинг Милет ва Пергамдаги, Туркия ва Эрондаги, Париждан дунё бозорларига боғловчи карвонлар асосан Бухоро орқали ўтган. Бу эса, Бухорода ўз даврининг энг йирик ва машҳур бозорлари вужудга келишига шарот юратади. Савдо карвонлари фақат мол айрбашлаш вазифасининг ўтамаган. Улар маданият

МЕНИНГ ЖИГИТ ВАҚТУМ

Қорақалпоқ қўшиғига тазмин

Дунё – кенг...

ОСКАР УАЙЛД
“ИЗДОШПАРИ”

Бюк Британийнинг "Dave" телеканали тили заҳар инсонлар рўйхатини тақдим этди. Ирландиялик машҳур драматург ва шоир, тарихида ўта ақлини ва ўтири хажхам сифатидаги ном колзонган Оскар Уайлд ба рўйхатда биринчи ўринга лойик деб топилди. Рўйхатдаги илк ўнталидан шунингдек, Oasis эстрада гурухининг вокаличиси Лойам Галлахер ҳам жой олган, деб ёзди The Telegraph газетаси.

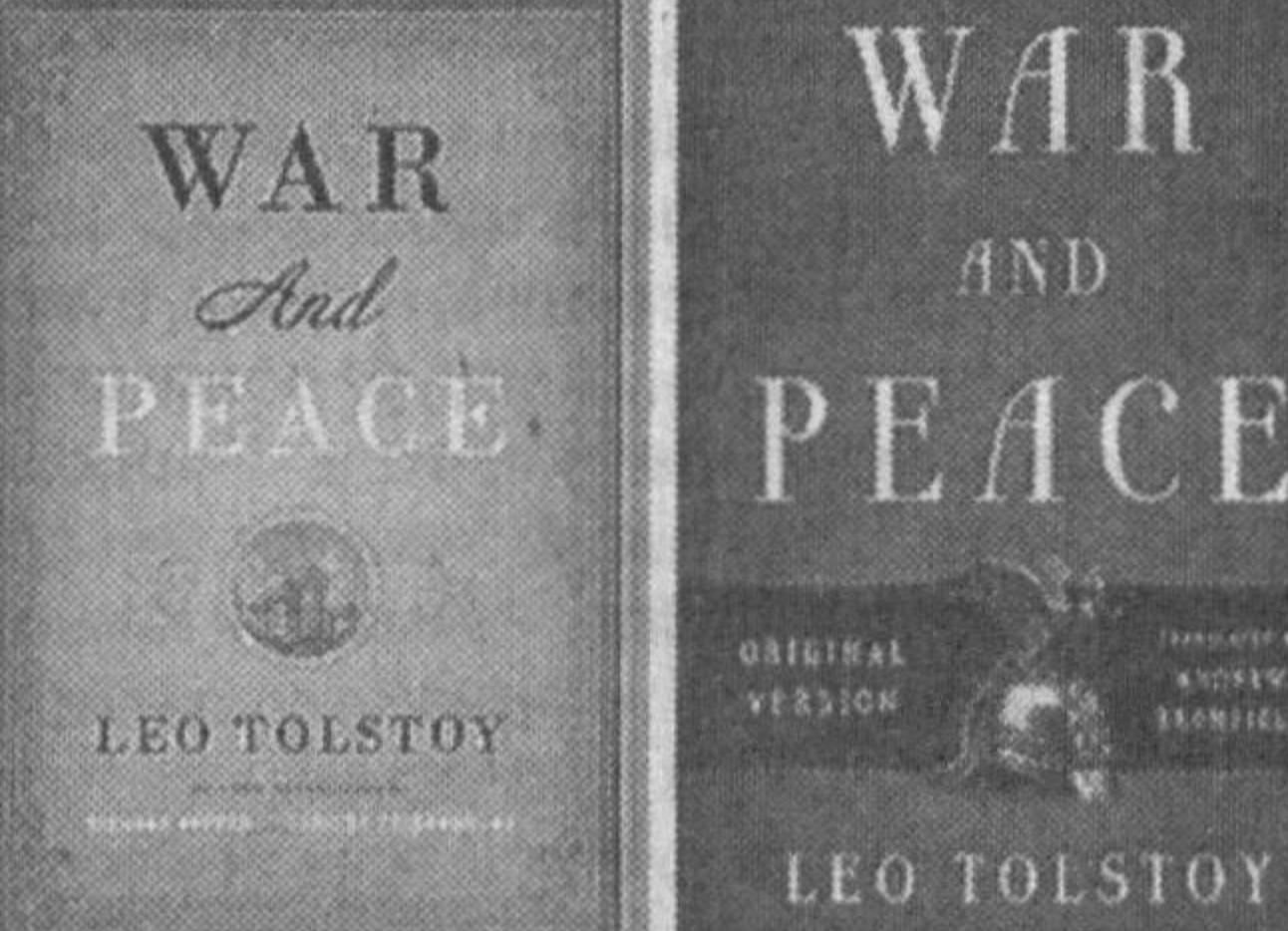
Оскар Уайлд писсалари, хикоялари, антика латифлари ва хикматлари билан шуҳрат козонган бўлса, Галлахер санъаткорларга "игна санчиши"лари билан машҳур. Масалан, Лайам Spise Girls эстрада гурухини солисти, танничи футболчи Давид Бекхеминг турмуш ўрготи Виктория Бекхемга карата шундай деган: "У сакчий чайнашни койиллатади, ижод килишини ким кўйиди".

Демак, телеканал тақдим этган тили заҳарлар ўнталиги билан танишинг:

1. Оскар Уайлд (драматург; 1854-1900);
2. Спайк Миллагон (хахвчи, драматург, мусикачи; 1918-2002);
3. Стивен Фрай (актёр, ёзувчи; 1957 йил туғилган);
4. Жереми Кларксон (телевизор; 1960 йил туғилган);
5. Уинстон Черчиль (сиййи арбоб; 1874-1935);
6. Пол Мертон (актёр, сатирик ёзувчи; 1957 йил туғилган);
7. Ноэль Кауард (актёр, бастакор, драматург; 1899-1973);
8. Уильям Шекспир (драматург, шоир; 1564-1616);
9. Брайан Клоу (футболчи; 1935-2004);
10. Лайам Галлахер (музикчи; 1972 йил туғилган).

"The Telegraph"нинг ёзишича, рўйхатнинг ўн иккичи побогасини Бюк Британийнинг собиқ бош вазири Маргарет Тэтъер банд этган бўлса, ўн учунни ўринга Лондон шахар хокимилигига номзод консерватор Боско Консон лойик, деб топилган.

"УРУШ ВА ТИНЧЛИК"НИНГ ЯНГИ ТАРЖИМАСИ

Лев Толстойнинг машҳур "Уруш ва тинчлик" романининг инглиз тилига иккичи янги таржимаси американлик китобкорларига тақдим этилди.

Энди Бромфілд таржимаси остида The Ecco Press нашриётидан томонидан чоп этилган мазкур роман аслига нисбатан 400 саҳифага кисарган. Бу кисари билан асан кўллашиб китобкорларни ўзига жалб этиши шубҳасиз, деб ёзди The Wall Street Journal газетаси.

Бромфілд американлик ўқувчиларга россиялик ёзувчилар Борис Акуниш ва Виктор Пелевиндек машҳур. Эндрюнинг айтишича, у асарни кўлэзма нусхасидан таржима килил. Имкон кадар аслияни сақлашга ўринган. Роман ўн олти минг нусхада нашр қилинган.

Иккичи янги таржима Ричард Первира Лариса Волохонская томонидан амалга оширилган. Китобни Alfred A. Knopf нашриёти чоп этган. Хар иккала таржимам американлик китобкорларига сўнгги ийлардаги Гоголь, Чехов, Достоевский ва Толстой асарларидан қилинган таржималари билан машҳур. Масалан, "Анна Каренина" романининг янги инглизча нашри АҚШда 900 минг нусхада босилди. "Уруш ва тинчлик" эса 52 минг нусхада нашр этилиши кутилмоқда. Асар рус тилида 1960 йили чоп этилангаслият асосида таржима қилинган.

The Ecco Press нашриётидан директори Дэн Халперннинг сўзларига кўра, Alfred A. Knopf нашриёти билан ракобатга киришни ниятида эмас. Хар иккала нашриётам жадид ғафат китобкорлар талабидан келиб Лев Толстой асари нашрига кўл урган.

“Ж” ДЕЙДИГАНЛАР
ЖАМИЯТИёхуд мойбулоқлик Авлиёқулга
биродари Чиялийдан иома

Оссоломалайкум, биродарим! Аввалом бор, сўрашиб олайки, Эсоном ҳамма тўйтади кавмларини гуркиратиб журибисизма? Тан сомга. Кўрган кўз, жамаат, болабар, невара-чевара, улок-кўзи омон-ма?

Биз шу пайтагача ота-бовадан қоған удум бўйича шўйтиб сўрашиб келамиз. Жокинда бир тонишим минан шўйтиб сўрасам, менга ўйрабай қаради: "Улук-кўзини сўраб, хўқизимни сўрамадинг, алам-жашан пулго олиб жемлатиб кўйганиман", дейди.

Энди, жерда-ши, ўзимни тоғин бир тонишим. Камина Чиялий бўламан, яъни Чиялик қишлоғида таваллуд топганман. Асли отим Норкизил Ҳусан ўғли. Ҳасан акам журутимиз иссигани хушламай, солқиркоқ жода, онингро Ҳасановдан Сазоновга ўзгартирди олган.

Энди мен сизга ойтсан, эл катори журилпиз, Парвардигор ато этган нон-насибни жеб. Парзандлар вояга жетган. Бир улимиз катта ўқишига кираман деб кетиб, бир жил дегандага бир кеганди суроға тудим:

— Уқишига кирдингма?
— Киролмади.
— Унда нимага қишлоққа дарров қойтадинг?
— Уядидим, шопирилка ўқидим.
— Право олдингма?
— Одлим.
— Мошин, хайдайсанма?
— Хийя.
— Кондай мосин хайдайсан?
— Тараллабус хайдайман.
— Женгилми, каттами?
— Эни тўрт, узунлиги ўн олти метр. Бу гапдан сўнг кўнглигим шўшиб кетиб, унга топширик бердим:

— Шунингди сомон пайти Чиялга бир мини келасан! Иккичи узимиз пурболи бўл чиқкан. Жоқиндаги ўйнда тўпди дарбо-

лутга биринчи минишм. Бир маҳал гарасам, жердан кўтарилип булуплар орасига кирди. Бир пилла кўнглигим ойниб ўрнимдан тургандим, олдимга либоси сонини жопмаган бир сори киз кедди:

— Слашаю? — дейди.

— Эшикка бир чиқиб койтаман, — дедим. Кўймади. Кўймасанг, кўйма деб нонсими гиламди остига тайлайдим...

— Масковга борсан денг, меҳмонхонада жой жўқ. Ҳамрайимга: гаплаш, кўчада қомайлик, чилясига гаплаш, дедим. Айтганимни килди. Чиялчисига гаплашса, битмайдиган иш жўқда. Узи-ям "лукус" деган жайдан беришид. Эртаси магазинларди айландик. Кистамизда борига Чиялда ичи-бабар кетадиган мато-пато, кийм-пийим олдик.

Гап кўйлайиб, асосий пикрим колиб кетадиган, шекилини. Ҳат жозишидан мақсадим, сиз-бинон-бош бўлиб "Ж" дейдиганлар жамиятини тусаскиман, деган ниятда кўлимига қолам олгандим. Нима дегандга, ҳозир қарашни караманганим жамият тузиги жотишшибди: Жавобаглиги чекланган, чекланмаган жамиятлар. Эвропа деган жойда бир жинслилар жамияти тузилганим. Тобва, дайсан. Улар бир нуқсони бўлтириб жамият тузиша, биз соппа-сопгар қараб турдайимка! Эртага ҳамма "Ж" демай кетса,

ЧИЯЛИЙНИНГ МАКТУБНИНГ ОҚАҚ
КИЧИ НУРМУХАМЕДОВ

Баъзан китобни анча "ески-тиб" ўқиш янга китоб мутола-
сидан фойдалори бўла-
ди. Чунки бадиий аспар-
нинг қадри айнан китоб
эскирганди, орадан маъ-
лум бир ўтгандан ина-
да отради.

Анвар Обиджоннинг
"Безгакшамол" итоб
холида босилганига 22
йил бўлиди. Уста Гулмат
"Безгакшамол"ни юнан
шундай ёзган экан:

Э, дафтарим, нуқта кўйдим
сўнги бетинга,
Назм тангриси мад берсин
олди кетинга!

Мана, орадан 22 йил ўтиб:
"Безгакшамол"ни янга ўқиямсан:

Жангта телба яғоч отда
киргонидек, далии Гулмат
Кутар яғоч қаламдин риз...
Хайр, Олтиариққинам.

Куғли одамнинг кайфиятини
чоғ этици керак, дегани ас-
лида шунчаки юзаки қоиди.
Агар барча ҳажами асрарла-
кат одамларни куладиришига
хизмат қилганида Марк Твен
ёки Азиз Несин ҳажамилари бу
қадар умбройки бўлмасди. Ҳар
кандай кулингни кўйб фор-
сиде Ҳофиз, туркйда Гул-
мат", — деган шоирга кулиб
кўя қоламиш. Шунинг учун
хам: "Ҳётдан дарс берур-
санга гаҳи Сукрот, гаҳи Гул-
мат" сатридан кейин куғли
сабаб кўзга келган ёшларни
арта-арта кейнинг газалга
ўтамиш:

Буюк иштирмагар ҳархда
мани шоир топилганим,
Бошима лек жавр бўлди
танилмоқча шошилганим...

Баъзини вақабл Гулмат-
нинг қиёфасини яратишга
уринган одам бир иш ҷаҳон-
нинг тарбияни кулиши тайин.

Чунки Уста Гулмат "Безгак-
шамол"да гоҳ майпараст, гоҳ
тақвадор, гоҳ далини доши-

юклика дайвогарлик "Без-
гакшамол"ни бошка ҳеч бир

манд, гоҳида саводсиз ким-
са, бальзан содда мўйсафи, бал-
зизда куба кўйигит, бир лан-
давур кимса, бир меҳнаткаш,
бирик омадсиз одам бўлиб
кўринади.

Масалан, Бешёфочда бир

мусофири

ундан Шайхонто-

хури қандай

топишни

деб ўзини юратади.

Ўйланиб коласиз. Гулмат

ким? Ислёнорми, итоаторми?

Оқилми ё гўлми?

Йўқ, Гулмат бу — биз. Гул-

матнинг фаб-атори, фаз-

латлари, нуқсонлари — биз-

нинг хислатимиз, бизнинг нуқ-

сонларимиз.

Гулмат бу — Ан-

вар Обиджон бизга

карратган кўзигу.

Кўшини олма

экса, деворини

пастроу урадиган,

текин ишлайдиган

екин янгилишиб бе-

гона кавушни кий-

ганди топишни

култифида бўллади-

ган муғомборидаги

халқаро ҳамидига

хам, "данаги бирлан юта-
бинон ўрик ўғирламас", —

сўзига амал қилидиганлар ҳам,

ҳамаси биз кутилмизим зо-
зим бўлган "хислатлар"дир.

Гулматнинг балои думбл

фалсафалари кўп жихатдан

Калва мажзумин эзлатади.

Чунки Калва Махзум ҳам "дил

торта", балодан ҳам бенасиб

қолмаслиг" тарафдори эди.

Балои қилинади

тамирларни

тарибанди

такаббати

такаббати